

## طراحی کتابخانه عمومی با تأکید بر ارتقاء حس تعلق به مکان در محیط های فرهنگی

زهره روحی<sup>۱\*</sup>، مهرنوش قدسی<sup>۲</sup>، نیما مکاری<sup>۳</sup>

۱- دانشجو کارشناسی ارشد دانشگاه کمال الملک نوشهر، z.roohi.arc@gmail.com

۲- دکتر مهرنوش قدسی، استاد یار، دانشگاه آزاد هشتگرد کرج، mghdsii@yahoo.com

۳- دکتر نیما مکاری، مربی، دانشگاه هنر و معماری کمال الملک، nima.mokary@yahoo.com

### چکیده

کتابخانه گردآورنده تلاش های فرهنگی، هنری، علمی و فنی بشر و قلب نظام اطلاع رسانی یک جامعه است. و با توجه به جایگاه محوری ارتباطات و اطلاع رسانی در تمدن کنونی کتابخانه نهادی است که در عین حفظ میراث دیروز نقشی فعال در شکل دادن به امروز و تغییر جامعه به سوی فردای متعالی دارد. هدف اصلی: طراحی کتابخانه عمومی با رویکرد افزایش حس تعلق به مکان با بهره بردن از ویژگی های محیطی و فرهنگی، به منظور ایجا تحقیق حاضر پژوهشی کاربردی-نظری است که الگوی کار آن به صورت توصیفی و تحلیل محتوا می باشد. روش گردآوری داده ها به صورت کتابخانه ای با ابزار سند خوانی میباشد. در بخش توصیفی به ماهیت و روابط تحقیق پرداخته میشود که ماهیت مکان، حس تعلق به مکان، محیط فرهنگی و مولفه های تأثیر گذار در افزایش حس تعلق به مکان در محیط های فرهنگی بررسی شده، سپس با توجه به سوابق و مباحث نظری تحقیق گردآوری شده، مفاهیم مرتبط با موضوع پژوهش شرح داده میشود. در تحلیل محتوای کلمات کلیدی مانند پدیدار شناسی، مکان، حس تعلق، محیط فرهنگی، اشاره میشود که لازم است هر کدام از این مباحث شرح داده شود. نتایج نشان می دهد که حس تعلق از معیارهای ارزیابی محیط های با کیفیت بوده و در معماری و رشته های طراحی محیطی، ویژگی های کالبدی نظیر فرم (رنگ، اندازه، شکل، مقیاس) و روابط اجزاء کالبدی با تأمین و تأکید بر فعالیت های اجتماعی محیط، نقش مهم و موثر در شکل گیری حس تعلق دارا، می باشد.

واژه های کلیدی: کتابخانه عمومی، حس تعلق، محیط فرهنگی

### ۱- مقدمه

امروزه اهمیت معماری ویژه کتابخانه ها و تأثیر آن بر روی بهینه شدن خدمات کتابخانه ای بر هیچ کس پوشیده نیست. مطمئناً اگر فضا و ساختمان کتابخانه براساس اصول صحیح معماری ساخته و ویژگی های زیبایی شناختی در آن رعایت شود، تأثیرات بسیار مطلوبی بر ذهن مراجعه کنندگان خواهد داشت. استفاده از طراحی نور و سایه، تأکید روی خطوط، حجم ها، رنگ ها و سایر عوامل و همچنین تأکید بر معماری خاص هر دوره به لحاظ اینکه هر اثر معماری منعکس کننده تفکرات و شیوه های زندگی و فرهنگ مردمان آن دوره است در دادن هویت به مجموعه ی کتابخانه ها موثر می باشد. هر اثر معماری خصوصاً آثار خاصی مانند کتابخانه ها، فرهنگسراها، سالنهای تئاتر پیش از آنکه صرفاً یک ساختمان باشند نشان دهنده ی اندیشه و باورهای سازندگان بنا و افکار حاکم بر زمان و مکانی هستند که بنا در آن ساخته شده است. واز آنجایی که توجه بیش از حد به عملکرد در دیدگاه مدرن بسیاری از وجوه ادراکی فضاهای معماری را در ارتباط با مخاطب کم رنگ کرده است، خلا معنا بیش از پیش در جوامع امروز خودنمایی می کند. پست مدرن نیز که در پی برطرف نمودن این